

pa slavni Filipovič za osvobodjenje kristijanov prejel veliki križec reda sv. Gregorija. Pisma vojakom v Bosni pošilja redna pošta in se mora kolek plačati. General Jovanovič se je nad Zagreb, Reko in Mostar vrnil v Sarajevo.

Vnanje države. Kuga na Ruskem je znatno prenehala, vendar so povsod v bližnjih mestih ob Volgi potrebnih pomočkov priredili, vas Vetljanko do tal požgali, okoli drugih zakuženih vasi in celo posameznih hramov kordon kozakov potegnili. Bismark boče z veliko colnino angleškemu železju pot v Nemčijo zapreti. Francoski novi predsednik, advokat Grevy, dobil je od 713 glasov 563 in je izvoljen na 7 let. Prejšnji predsednik general Mak-Mahon je Pariz zapustil in se podal na svojo graščino. Gambetta je postal predsednik zbornice poslancev! — Italijani vzeli so 90 milijonov na posodo za nakup orožja. V Milanu so uže 80 mrtvecev zažgali namesto pokopali. Kardinal Antonucci je umrl, papež pa bodo baje 21. febr. oklicali sveto leto. Črnogorci bodo 8 febr. zaseli Spuž, Zabljak in Podgorico, če si Turki ne bodo premislili. Slovenec Hubmajer in drugi zbirajo Bolgare na planinah v Macedoniji, da mahnejo zmadletka nad Turka. Sultan je zbolel. Angležem v Afganistanu se je začelo slabo goditi. Oddelek generala Browna bil je naglo obkoljen tako, da so Angleži morali mesto Kost zapustiti, živež sožgati in se hitro pomeknuti nazaj. Jakub-Khan je mirovne ponudbe angleške strogo odbil. Šir-Ali, oče njegov, je pa baje umrl. Zoper Zulu-Kafre v Afriki so Angleži pričeli boj in 8000 mož je 12. jan. vdrlo v Centivojevo kraljestvo.

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradea do Sarajeva.*

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

IX. Od turškega Broda do Dervente je bila cesta še koj lepa, gladka, ravna; le pred Dervento pelje dobro uro navzgor in navzdol, da so se nam na vozovih skoro rebra polomila. Vročina je bila sila huda. Solnce je pripekalo, da smo zevali kakor gavrani, katerih je bilo povsodi dosta. Po njivah, zagrajenih s plotovi od suhega protja, je večjidel le kuruza rasla; drugega žita smo redko kje opazili. Bosansko polje je plodovito in rodovito, ali hudo zanemarjeno. Da bi bilo razumno obdelovano, prinašalo bi gotovo 2krat, 3krat toliko, kolikor donša sedaj. Imeli še menda nijsmo večje polovice dnešnjega marša za seboj, ko nas uže zasači noč. Bila pa je jasna in prijazna. Smel bi reči s bosanskim pesnikom Ljubomirom: Tiha nočea, sjajna mjesečina; — Mjeseec žarkom odgovara suncu, — Vedra nočea danu bielomu; Slavulj pjeva, žuberkaše; — Svak uživa krasne noči dare . . . Semo tamo je brlela v kakej bajtici in se vedno utrinjala slaba lučica. Za cestoj pa so še kuili pastirji, ter pekli mlečnato kuruza. Nočno tihoto so najbolj kvarile žabe:

kreketuše in blebetuše. Vbirale so in se zbirale na vse pretege, pa se njim nij obneslo. Kedar so uže bile blizu skupaj, vzela je kje tam za grmom kaka razposajenka edno terzo više, ali pa je zakvakala v generalbasu: rag—reg—reg—rag, da nam je pogled in posluš jemalo. — Po prestanih velikih težavah prišumetali smo v Dervento ob 1. po pol noči. Petelini so uže popevali jaternico, sekundirali pa so njim psi, ščurki in drugi nemirni ponočnjaki. V sredi mesta smo ostali, ker nij bilo boljšega prostora najti. Od dneвне vročine hudo zdelani in utrujeni, plegli smo tam, kder je kateri raz voza stopil. Jaz sem koj na vozu zadremal s nekaterimi tovarši. Ob 4. pa sem se moral iz voza skobacati, ker mi je vsled tesnobe ves život vtrnul. Zato se vzležem za cestni graben, da še počivam ostali čas. Tega ne smem zabiti, da je to noč ravno luna mrknila, katero lepo prikazen smo dolgo opazovali, da si zaspani in gondravi. O tem mrknjenju še bode pozneje pri Sarajevu zanimiv govor. Ko zjutraj za rano vstanem, zapazim še le, kako lepo sosodstvo sem imel to nepozabljivo noč. Kakih 20 korakov od mene je ležala v plitvi jami krava, sivka z junčkom in teličko. V Derventi, kakor v obče v Bosni, prenočuje živina ob toplem vremenu zunaj na prostem, na ulicah, pred hišami ali v bližnji šumi. Za kožo, za mleko, za gnoj, sploh za vse, kar gre pri tem v zgubo, ne porajta z malim zadovoljeni Bosnijak. Po Derventi se je zjutraj živad po ulicah sprehajala, dokler nij došel razcapani pastir in jo pognal na pašnike. Iz globokega sladkega spanja me je prebudilo ob petih nevrbrano vikanje mohamedanskega duhovnika — bodže — iz minareta majhne ždamije, tik ktere so stali naši vozovi. Na to čudno jutro vabljenje mohamedancev k molitvi podam se k vratam džamijskim. Prišli so 3 moževi, izuh „cipele“ ali „papuče“ pred pragom ter resno vstopili v mošejo, ki je bila uže na stežaj odprta. Sedli so na pete in jeli goreče moliti, t. j.: vsi 3 so drug proti drugemu kimali in nekaj meni nerazumljivega brbljali. Razsodil sem le toliko, da so večkrat isto molitev ponavljali. Ker nij bilo ne konca ne kraja, napotim se po mestu, da dobim kak grizlje na prazni želodec. Na vprašanje po „me-hani“ ali oštariji, pelje me mlad Turčin skozi prav ozke, neprijazne skoro sumljive ulice v razdrapano, okajeno, sila borno „kučo“. In znotraj še le ta pogled! Vse je bilo v najgršem neredu, kakor v kakšnej drvarnici. Posodva je ležala neomita po kotih, in je kazala, kaj so prebivalci sinoči večerjali. Trije Bosnijaki so še smučali na golih klopih, da se je odmev po vsej sobi razlegal. Osupnile so me le mize in stoli, katerih nij bilo kder bodi v Bosni najti. Gospodar mi je rekel, da si je to pohištvo še le pri dohodu naše vojske oskrbel, in da so za temi „terpezami“ (mizami) uže sedeli imenitni gospodje kakor: dopisniki angležki, francoski in italijanski. Popil sem „findžan“ ali šalico bele kave, ktera se je le v tej kavarni za

došle Avstrijance pripravljala, Bosnjaki pijejo le črno. Če obiščeš prijatelja, spekel ti bode črne kave in ti postregel s finimi cigaretami. Povrnivši se iz „kafeožaka“ ogledam gredoč še drugo džamijo, okoli ktere je bilo mohamedansko pokopališče, zagrajeno z debelimi plankami. Hodža je ravno kar molil iz majhne knjižice na frišnem grobu. Prav za prav nimajo mohamedanci skupnih grobelj, nego večidel pokoplje vsakdo svoje, kjer mu drago. Na gomile (turbe) postavita se 2 kamena, pri zglobovih in pri znožju in sicer za odrasčene večja, za otroke manjša. Nagrobnih napisov malo najdeš. Le pri odličnejših osebah kinčajo spomenik primerni izreki koranovi. Mrlič se ne pušča, kakor pri nas, nekaj časa v biši, nego se takoj zanese na pokopališče. Moškega spremlja hodža, žensko pa njegova žena. Ko se zakrije grob, vrnejo se spremljevalci ritanski od nja. Ne vem, je li resnica ali laž, pa čul sem večkrat, da pri pogrebu duhovnik to le molitvo proti izhodi opravi: „Korkma, šašma“, banabakma — Orda balvar, orda jakvar — Orda džaverlarvar — džauer vur šamar — džih ičeri“, t. j. „Ne boj se, ne plaši se, ne gledaj v mene, tam (v raju) ima meda, tam ima tudi masla. Tam je tudi džauer (kristijan); pritisni kristijanu zausuico, pa skoči v raj“. Pod džaurom razumi Turek kristijana, ali v tej kitici misli sv. Petra, ki je čuvar nebeških vrat. To bi svedočilo, da še po smrti ne bode mohamedanec kristijana pri miru puščal, se ve po njegovem mnenju. Koliko je istine na tej prečudnejši molitvi, naj razsodijo bolji prijatelji mohamedanskih ceremonij, jaz le toliko za gotovo vem, da hodža pri pogrebu vedno ponavlja: korkma — korkmago — ne boj se, ne plaši se, (ali pred kom naj ne bodi mrtveca strah, nijsem mogel zvedeti).

Ogledavši si tempel in groblje mohamedansko stopim s potoma v nizko, leseno kočico, kjer je na sredi sobe ogenj goril in se kava pekla. Okoli ognjišča je čepelo 6 mohamedancev ali kakor se radi zovejo „turčinov“, ki so pušili čibuk in srečali ko oglinje črno kavo. V tej več nego prostej kavarni sredi Dervente popili so tudi drugi naši gospodje po več šalic Mokkine pijače ali kave. Priznati se mora, da je turška črna kava močna, dobra pa zdrava. Posrebal sem je na dan po 5, 6 in še više šalic; in morebiti ravno to je mnogo pripomoglo, da sem na dolgem in težavnem potovanju skozi Bosno ohranil kolikor toliko dovoljno zdravje. Derventa je majhno mesto z revnimi poslopji. Le semtrtje najdeš kako lepšo po novem slogu sezidano bišo. Katoličanov bode v Derventskeji župniji okoli 1500. Oni imajo prav siromašno majhno kapelico za cerkvo. Župnija je še le l. 1872. samostalna postala; prej je bila samo „ekspozitura.“ Vse hvalevredna je deklinška šola, ktero vodijo usmiljene sestre — l. 1870 po prizadevanju sedanjega apostolskega vikarija Paškala Vujčiča vpeljane — na veliko korist in spod-

budo krščanskim Bosnjakom. Fantiče podučuje župnik. Mohamedanov v tem okraju nij posebno ogromno število, več je neki grško-iztočnih kristijanov. Od Dervente smo se poslovili ob 7 uri.

(Dalje prihod.)

Smešničar 6. Pridnej deklici je pri pisanju iz peresa kanilo. Deklica vsa prestrašena zakriči: joj, svinja, svinja! Učnik: „Tako ne rečeš prav; reci madež sem naredila.“ Dva tedna pozneje reče nčnik: Nežica! kje si pa včeraj bila? Nežica odgovori: Odpustite gospod! sem bila doma. Oče so madež zaklali. Bl. Tominc.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so 500 fl. darovali za stavljenje nove šole v Račah maribor. okraja.

(Birmovanje) bo letos v breškeji, gornjegraškeji, št. lenartskeji in ptujskeji dekaniji. Tako vsaj beremo v „Slov. Narodu“ in „Danici“.

(Od gorn. sv. Kungote) poizvemo, da je tamošnji mlinar na Pesnici, Janez Lopič, 27. jan. utonil, ko je jez zapiral, dva dni potem so pa tatovi v cerkvo skoz železjem pregrajeno okno vlezli; pa odnesli niso nič, ker niso našli nobenih denarjev, katerih so bržčas iskali.

(Plaz zasul) je 28. jan. v Kotičah na Koroskem 6 oseb in vse usmrtil.

(Konkurz) napovedal je g. J. Držič pri sv. Petru pod sv. goro in je 20. febr. dan upnikom določen pri sodnji v Kozjem.

(Zb'aznil) je g. Fr. Vaš, inženir in posestnik na Vranskem.

(Razstava) poljedelskih pridelkov bo letos na jesen v Lipnici.

(Vinorejska šola pri Mariboru) ima v četrtek 13. febr. javno skušnjo.

(Dete v Savo) vrgla je 18letna mati nezakonska v Brežicah.

(Delavec ubil) se je v Hrastniku A. Egger, ko je v jamo 24 metrov globoko pal.

(Luteranov) je v Mariboru bilo lani 114, v Konjicah 5, Račah 7, Ptuj 10, Radgoni 18, Slatini 4, Spielfeldu 5, Turnišu 4. Pastorju je ime g. Jož. Klimanek.

(V odbor ljutomerske čitalnice) izvoljeni so gg. Kukovec, Mravljak, Štuhce, Kiy, Baš, Perc in Sršen.

(Javno zahvalo) izrekata podpisana vsem obiskovalcem tombole, darovnikom dobitek in onim gg. Vrančanom, ki so nas podpirali 2. febr. t. l. pri sv. Juriju pod Tabrom ter pripomagali, da se je 90 fl. nabralo za ubogo šolsko mladino. Bog plati vsem! Fr. Novak, načelnik kr. šolskega sveta, F. Šorn učitelj.

(V Slivnici pri Mariboru) imajo sedaj v učilnici namesto učitelja in učencev v 3. razredu — c. kr. financierje.

(Mariborska čitalnica) napravi letošnji pust in post sledeče veselice: 15. febr.: veliki ples,